

Arbeids- og sosialdepartementet
Postboks 8119 Dep.
0030 Oslo

SVAR PÅ HØRING – BEGJÆRING OM FORTSATT ALLMENNGJØRING AV TARIFFAVTALE FOR FISKEINDUSTRIBEDRIFTER

Vi viser til Tariffnemndas brev av 29. september 2016 med høring av begjæring av fortsatt allmenngjøring av tariffavtale for fiskeindustribedrifter.

Grunnlag for fortsatt allmenngjøring

Arbeidstilsynet fører rutinemessig kontroll med virksomhetenes etterlevelse av allmenngjøringsregelverket i tilsynene i fiskeindustrien. Ett eller flere kontrollpunkt er fulgt opp i 92 tilsyn i perioden 2014- oktober 2016. Alle tilsyn følger i tillegg opp andre tema.

For å gi et innblikk i funn fra Arbeidstilsynets tilsyn i denne sammenheng, er det naturlig å ta utgangspunkt i disse kontrollpunktene:

1. Utbetaler arbeidsgiver lønn i samsvar med forskriften om allmenngjøring av tariffavtale for fiskeindustribedrifter? Kontrollpunktet er hjemlet i forskrift om allmenngjøring av tariffavtale for fiskeindustribedrifter § 3
2. Har virksomheten som hovedleverandør systemer og rutiner for å påse at lønns- og arbeidsvilkår hos virksomhetens underleverandør(er) er i overensstemmelse med gjeldende allmenngjøringsforskrift for fiskeindustribedrifter? Kontrollpunktet er hjemlet i lov om allmenngjøring av tariffavtaler m.v §§ 11 og 12 og forskrift om informasjons- og påseplikt og innsynsrett § 6
3. Har virksomheten som hovedleverandør i kontrakten med underleverandør(er), informert om at underleverandørens arbeidstakere minst skal ha de lønns- og arbeidsvilkår som følger av allmenngjøringsforskriften for fiskeindustribedrifter? Kontrollpunktet er hjemlet i lov om allmenngjøring av tariffavtaler m.v §§ 11 og 12 og forskrift om informasjons- og påseplikt og innsynsrett § 5

I tabellen nedenfor ser vi for hvert kontrollpunkt gjennomsnittlig avviksgrad, antall tilsyn, samt antall tilsyn som har resultert i minst et vedtak om hhv. tvangsmulkt eller stans som pressmiddel. Resultatene gjelder tilsyn gjennomført i perioden 2014-2016 er oppsummert i tabellen nedenfor.

Kontrollpunkt	Avviksgrad	Tilsyn	Reaksjoner	Tilsyn - vedtak om tvangsmulkt	Tilsyn med vedtak om stans som press
1. Fiskeindustribedrifter - allmenngjort lønn	15 %	88	9	1	0
2. Allmenngjøring fiskeindustribedrifter - påseplikten	100 %	9	8	0	0
3. Allmenngjøring fiskeindustribedrifter - informasjonsplikten	75 %	8	5	0	0
Totalsum	27 %	92	22	1	0

* Antall tilsyn som har kontrollert minst ett av kontrollpunktene i tabellen

* Data per 23.oktober 2016

Av tabellen fremgår det at Arbeidstilsynet relativt hyppig finner avvik knyttet til allmenngjøringsregelverket. Avviksgraden på de ulike kontrollpunktene varierer mellom 15% og 100%, men det er ført få tilsyn med to av kontrollpunktene som dermed har kunstig høy

avviksgrad. Det har i perioden ikke vært et særlig behov for å ty til pressmidler for å følge opp reaksjoner, dette har kun skjedd i ett tilfelle.

Av de aktuelle kontrollpunktene er det krav til lønnsutbetaling i samsvar med allmenngjort tariffavtale. Arbeidstilsynet oftest fører kontroll med. Arbeidstilsynet har i perioden funnet avvik i 15 prosent av tilsynene med dette kontrollpunktet.

Kontrollpunktene knyttet påseplikt og informasjonsplikt er altså kontrollert i et lavere antall tilsyn. I tilsynene hvor det føres kontroll med disse momentene finner Arbeidstilsynet tross alt hyppig avvik.

I sum indikerer Arbeidstilsynets tilsynsregistreringer behov for fortsatt allmenngjøring i fiskeindustrien. Arbeidstilsynet finner relativt sett hyppige avvik i tilsynene hvor allmenngjøringsbestemmelsene blir kontrollert.

Bestemmelse om ytelser som betales som refusjon for utgifter som er påløpt i forbindelse med utsendingen

Arbeidstilsynet har ikke oversikt over hvor mange eller hvor stor andel av våre tilsyn med fiskeindustrivirksomheter hvor vi finner at refusjon av utgifter som er påløpt på grunn av utsending regnes som del av minstelønnen. Arbeidstilsynet kan dermed ikke bidra med sikker statistikk over omfanget av en slik praksis.

På spørsmål melder aktuelle regioner i Arbeidstilsynet om at de blant annet finner i mange tilsyn at arbeidstakere som sendes på oppdrag til Norge bruker en betydelig del av sin tarifflønn på husleie. Arbeidstilsynet har sett eksempler på urimelig høy husleie og relativt dårlig standard på bolig, og på at arbeidstaker er forpliktet til å leie bolig som arbeidsgiver har fremskaffet. Arbeidstilsynet støtter derfor forslaget om å innføre en bestemmelse om ytelser som betales som refusjon for utgifter som er påløpt i forbindelse med utsendingen.

I begjæringen ber LO om at en slik forskriftsbestemmelse får lik utforming som tilsvarende bestemmelsen i forskrift om allmenngjøring av tariffavtale for jordbruks- og gartnerinæringene, slik: «*Ytelser som betales som refusjon av utgifter som faktisk er påløpt på grunn av utsendingen, for eksempel reiseutgifter, kost og losji, skal ikke regnes som lønn etter forskriften.*»

Bestemmelsen er vanskelig å lese, og Arbeidstilsynet vil be Tariffnemnda vurdere om den kan utformes på en annen måte uten å endre bestemmelsens innhold, for eksempel med en uttrykkelig henvisning til plikts- eller rettighetssubjektet i bestemmelsen.

Arbeidstilsynet har ingen øvrige merknader til høringen.

Med hilsen
Direktoratet for arbeidstilsynet

Gry Singsaas
avdelingsdirektør, Lov og regelverk
(sign.)

Pia Strand
seniorrådgiver, Lov og regelverk
(sign.)

Dette brevet er godkjent elektronisk i Arbeidstilsynet og har derfor ingen signatur.